

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Datum 25 november 2015
Onderwerp Nadere onderzoeksmogelijkheden voor nabestaanden en/of
slachtoffers

**Ons kenmerk
689812**

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Knoester,

Bij dezen dank ik u voor uw brief van 7 augustus 2015 (Kenmerk: Dossier-nummer 2015.0002) waarmee u zich tezamen met een aantal nabestaanden tot mij wendt. De behandeling van uw brief heeft helaas meer tijd genomen dan ik voor wenselijk houd, hetgeen ik betreur. De reden daarvan is dat ik over een aantal onderwerpen uit uw brief met onder andere politie en openbaar ministerie uitvoering overleg heb gevoerd.

Uw brief beschrijft onder andere de gebeurtenissen waarmee deze nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten zijn geconfronteerd in strafzaken waarvan de opsporing (aanvankelijk) niet tot een verdenking van een misdrijf en aanhouding van een verdachte heeft geleid. U beschrijft de lange verdrietige weg die zij zijn gegaan. Ik ben mij er terdege van bewust dat de onzekerheid over wat er precies kan zijn gebeurd en het gevoel dat onvoldoende wordt gedaan opdat aan die onzekerheid een einde kan komen bovenop het verlies van een naaste, extra pijn veroorzaakt.

U pleit in uw brief voor een onafhankelijke commissie waartoe nabestaanden van slachtoffers van ernstige misdrijven zich kunnen wenden ingeval zij bedenkingen hebben bij de handelswijze van politie en openbaar ministerie in het opsporingsonderzoek. Ik heb twijfels bij de toegevoegde waarde van zo'n commissie omdat nabestaanden van slachtoffers in het huidige rechtsbestel over voldoende mogelijkheden beschikken om hun bedenkingen bij de onderzoekverrichtingen over het voetlicht te brengen, dat zij daarover een onafhankelijk oordeel willen en/of dat zij nader onderzoek of voortzetting van het onderzoek willen.

In het hiernavolgende licht ik dit toe. Voorts beschrijft deze brief een aantal maatregelen die in gang zijn of zullen worden gezet met als doel de kenbaarheid van de beslissingen van het openbaar ministerie te verbeteren, de positie van slachtoffers en nabestaanden te versterken en een goede kwaliteit van het onderzoek op de plaats delict, de lijkschouw en gerechtelijke sectie te verzekeren.

Review, beklag en Nationale ombudsman

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Datum
25 november 2015

Ons kenmerk
689812

Slachtoffers en nabestaanden van slachtoffers van kapitale delicten die twijfels hebben over de onderzoeksbevindingen en conclusies van betrokken opsporingsambtenaren en over de door de officier van justitie genomen beslissingen in een zaak, kunnen hierover een onafhankelijke review vragen (Aanwijzing review (tweede beoordeling), Stct. 2012, 24713). Met een verzoek daartoe kunnen zij zich tot de hoofdofficier van justitie wenden. Doel van de voorziening is in gevallen waarin een onderzoek is vastgelopen of dreigt vast te lopen, vast te stellen of alle mogelijke opsporingsrichtingen in voldoende mate zijn uitgezocht. Een review is een diepgaande systematische herbeoordeling van alle onderzoekinformatie en de op grond daarvan genomen beslissingen in zowel opsporings- als vervolgingsfase. Met het oog op de waarborging van de onafhankelijkheid wordt een review uitgevoerd door deskundigen van het openbaar ministerie en politie van buiten het parket en de politie-eenheid die het opsporingsonderzoek in de zaak hebben verricht, eventueel aangevuld met externe deskundigen.

Voorts kunnen slachtoffers en nabestaanden beklag instellen bij het gerechtshof tegen de beslissing van niet (verdere) vervolging van het openbaar ministerie. Dit is geregeld in artikel 12 Sv. De wetgever heeft daarmee voor ogen gehad dat het gaat om een reeds genomen beslissing ten aanzien van een specifiek strafbaar feit waarover bij het openbaar ministerie een zekere mate van 'wetenschap' bestaat. Maar uit de jurisprudentie blijkt dat aan de beklagregeling zo uitleg wordt gegeven dat ook beklag kan worden ingesteld in zaken waarin het openbaar ministerie kennelijk 'stilzit' of weigert een beslissing te nemen (HR 7 maart 1972, NJ 1973, 35; Hof 's-Hertogenbosch 28 februari 2006, LJN AZ9926). Dit kunnen zaken betreffen waarin het opsporingsonderzoek (nog) niet tot een verdenking en aanhouding van een verdachte heeft geleid.

Om het gerechtshof beter in staat te stellen feitenonderzoek te doen in gevallen waarin de aangereikte resultaten van het eerdere feitenonderzoek te summier zijn om een goede beoordeling te doen van de klacht, overweeg ik een voorstel tot invoering van de wettelijke mogelijkheid dat het gerechtshof ter voorbereiding van diens beslissing, de beklagzaak voor nader onderzoek rechtstreeks kan verwijzen naar een raadsheer-commissaris of rechter-commissaris, die desgewenst opdrachten kan geven aan opsporingsambtenaren, conform de huidige procedure in artikel 177 (Kamerstukken II, 2015-2016, 29279 nr. 278, blz. 71 e.v.). Deze wijziging acht ik van belang omdat de huidige mogelijkheid van een verwijzing door het gerechtshof naar de rechter-commissaris via de officier van justitie (12i, derde lid Sv) meestal geen soelaas biedt als een verdenking ontbreekt of een verdenking jegens de beklagde te zwak is om de officier van justitie te (kunnen) belasten met een bevel tot vervolging.

Ten slotte kunnen slachtoffers en nabestaanden zich tot de Nationale ombudsman wenden. De Nationale ombudsman is een onafhankelijk instituut dat de afgelopen jaren ook klachten van slachtoffers van criminaliteit over de handelwijze van politie en justitie in onderzoek heeft genomen.

Kenbare beslissingen

Uit een aantal door u beschreven casus komt naar voren dat nabestaanden soms in onzekerheid verkeren of een opsporingsonderzoek nog loopt, een verder vervolg krijgt of is gestopt.

Ik acht het van belang dat verzekerd is dat het openbaar ministerie kenbare vervolgingsbeslissingen neemt. Hieraan draagt bij dat de onlangs gewijzigde Aanwijzing voor de Opsporing verdere helderheid schept over de rolverdeling tussen politie en openbaar ministerie. Met deze aanwijzing is een steviger basis gelegd voor de leidende rol van het openbaar ministerie in het opsporingsonderzoek. Regel is dat het openbaar ministerie beslist over het opsporingsonderzoek en de vervolging, en belanghebbenden over de vorderingen dienaangaande informeert. Daarmee hangt samen dat niet de politie, maar het openbaar ministerie beslist over de seponering van zaken. Dit geldt uiteraard ook voor de zaken waarin het opsporingsonderzoek uitwijst dat geen sprake is van een strafbaar feit, maar bijvoorbeeld van een zelfmoord of een ongeluk. Het proces-verbaal dient altijd tijdig te worden ingezonden opdat het openbaar ministerie een vervolgingsbeslissing kan nemen en nabestaanden hierover kan berichten.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Datum
25 november 2015

Ons kenmerk
689812

Slachtofferzorg

Een aantal van de in uw brief genoemde zaken dateert van vijf tot vijftien jaar geleden. Sindsdien is veel in het werk gesteld om de positie van en aandacht voor slachtoffers en nabestaanden te verbeteren. Uitvoering wordt gegeven aan enkele nieuw verkregen rechten voor slachtoffers en nabestaanden van slachtoffers zoals het recht om door het openbaar ministerie op de hoogte te worden gehouden van de voortgang van hun zaak en het recht op inzage in stukken uit het strafdossier, de uitbreiding van de kring van spreekgerechtigden en het recht om bij politie en/of openbaar ministerie een klacht in te dienen. De uitvoering van het wetsvoorstel ter implementatie van de EU richtlijn Minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten (Kamerstukken II, 2014-2015, nr. 34236), zal nog verder aan de positieverbetering van slachtoffers en nabestaanden van slachtoffers bijdragen.

Vanuit het besef van het enorme belang van een goede communicatie met slachtoffers en nabestaanden van slachtoffers, is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de opleiding van familierechercheurs en de aanstelling van zaakcoördinatoren bij het openbaar ministerie. Deze zaakcoördinatoren werken samen met de casemanagers van Slachtofferhulp Nederland en de familierechercheurs teneinde de nabestaanden en slachtoffers van ernstige delicten zo goed mogelijk bij te staan en te informeren.

Onderzoek plaats delict, lijkschouwing en gerechtelijke secties

Ook zijn in het kader van het programma Versterking opsporing en vervolging enkele jaren geleden maatregelen uitgevoerd ter verbetering van onder meer het onderzoek op de plaats delict. Aanleiding voor die maatregelen vormde het rapport van de Commissie Posthumus. De maatregelen hebben geleid tot de aanstelling van gespecialiseerde rechercheurs en een betere protocollering, tactische planning en organisatie van het onderzoek op de plaats delict. Daardoor kan beter worden voorkomen dat fouten worden gemaakt die zich in het latere onderzoek moeilijk laten herstellen.

Vanuit het besef dat moet worden voorkomen dat mogelijke misdrijven onopgemerkt kunnen blijven acht ik tevens een goede kwaliteit van de lijkschouwing en gerechtelijke secties noodzakelijk. In uw brief vraagt u daarvoor aandacht met verwijzing naar een aantal zaken waarin dit onderzoek in uw

beleving tekort is geschoten. Ik onderstreep het belang van een aantal initiatieven dat het Forensisch Medisch Genootschap de afgelopen tijd heeft genomen ter verbetering van de structuur en kwaliteit van het onderwijs. In aanvulling hierop zal het proces van lijkvinding, lijkschouw en gerechtelijke sectie tegen het licht worden gehouden. Daartoe heb ik het Nederlands Forensisch Instituut de opdracht gegeven (Kamerstukken II, 2015-2016, 33628 nr. 10).

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Datum
25 november 2015

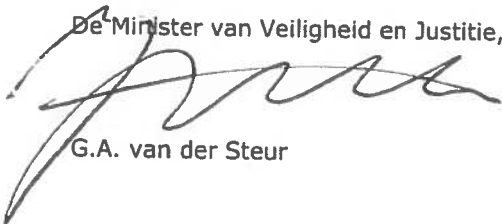
Ons kenmerk
689812

Ten slotte

Ik vertrouw erop in mijn reactie voldoende te hebben aangegeven welke mogelijkheden nu al voor belanghebbenden openstaan om het opsporingsonderzoek en de beslissingen hierover te onderwerpen aan een review, klachtbeoordeling en/of rechterlijke toets, ook voor gevallen waarin het strafrechtelijk onderzoek niet leidt tot een verdachte of waarin de politie concludeert dat er geen sprake is van een strafbaar feit maar bijvoorbeeld van zelfmoord of een ongeluk. Een onafhankelijke commissie zoals door u bepleit, heeft gelet op al die mogelijkheden geen toegevoegde waarde.

De kwaliteit van de slachtofferzorg, de opsporing en lijkschouwing hebben mijn volle aandacht. Uw brief en de door u genoemde zaken onderstrepen het belang dat de kwaliteit op orde dient te zijn.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur